

Inventarisatieverslag

van de

Nachtzwaluw

in de bosgebieden van

Gemeentebossen Reusel-De Mierden

Landgoed de Utrecht

Landgoed Gorp en Rovert

2001-2004

Vogelwerkgroep Midden-Brabant

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Het onderzoeksgebied	5
Uitvoering	5
Resultaten	6
Conclusie	9
Nawoord	12
Inventariseerders	12
Literatuur	12
Overzichtskaart onderzoeksgebied	13
Kaarten deelgebieden onderzoeksgebied	14
Deelgebied 1 Gorp en Rovert 2001	14
Deelgebied 2 Gorp en Rovert 2001	15
Deelgebied 3 Landgoed de Utrecht 2001	16
Deelgebied 4 Landgoed de Utrecht 2001	17
Deelgebied 5 Landgoed de Utrecht 2001	18
Deelgebied 6 Landgoed de Utrecht 2001	19
Deelgebied 7 Landgoed de Utrecht 2001	20
Deelgebied 8 Gemeentebossen Reusel-De Mierden 2001	21
Deelgebied 1 Gorp en Rovert 2002	22
Deelgebied 2 Gorp en Rovert 2002	23
Deelgebied 3 Landgoed de Utrecht 2002	24
Deelgebied 4 Landgoed de Utrecht 2002	25
Deelgebied 5 Landgoed de Utrecht 2002	26
Deelgebied 6 Landgoed de Utrecht 2002	27
Deelgebied 7 Landgoed de Utrecht 2002	28
Deelgebied 8 Gemeentebossen Reusel-De Mierden 2002	29
Deelgebied 1 Gorp en Rovert 2003	30
Deelgebied 2 Gorp en Rovert 2003	31
Deelgebied 3 Landgoed de Utrecht 2003	32
Deelgebied 4 Landgoed de Utrecht 2003	33
Deelgebied 5 Landgoed de Utrecht 2003	34
Deelgebied 6 Landgoed de Utrecht 2003	35
Deelgebied 7 Landgoed de Utrecht 2003	36
Deelgebied 8 Gemeentebossen Reusel-De Mierden 2003	37
Deelgebied 1 Gorp en Rovert 2004	38
Deelgebied 2 Gorp en Rovert 2004	39
Deelgebied 3 Landgoed de Utrecht 2004	40
Deelgebied 4 Landgoed de Utrecht 2004	41
Deelgebied 5 Landgoed de Utrecht 2004	42
Deelgebied 6 Landgoed de Utrecht 2004	43
Deelgebied 7 Landgoed de Utrecht 2004	44
Deelgebied 8 Gemeentebossen Reusel-De Mierden 2004	45

© Uitgave Vogelwerkgroep Midden-Brabant
Samengesteld door P.J. Busink

oktober 2005

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur.

Inleiding

In november 2000 heeft de Vogelwerkgroep Midden-Brabant een verslag uitgebracht van het voorkomen van de Nachtzwaluw in de bosgebieden van het westelijk deel van Landgoed de Utrecht en de aangrenzende gemeentebossen van de gemeente Reusel-De Mierden. De reden van dat onderzoek was, dat toentertijd op het laatste moment het politieke besluit was genomen om eerst het westelijk deel en vlak voor de sluitingsdatum het oostelijk deel van Landgoed de Utrecht van de lijst van de aan te stellen vogelrichtlijnggebieden af te voeren.

De uitkomst van de nachtzwaluwinventarisatie in 2000 (zie in literatuuropgave "De Nachtzwaluw als broedvogel in ..." Uitgave Vogelwerkgroep Midden-Brabant 2000) heeft aangegeven dat het afvoeren van de lijst van dit gebied, op grond van het voorkomen van de Nachtzwaluw die de status heeft van Rode Lijstsoort, ongegrond was.

Gedurende de inventarisatie die toentertijd werd uitgevoerd, werd al gauw duidelijk dat de Nachtzwaluw een bijzondere voorkeur had voor kapvlaktes met vooral jonge aanplant.

Het was toen ook bekend dat eind jaren negentig het bosbeleid ten aanzien van de houtwinning langzamerhand zou gaan veranderen van totale kap van enkele ha. groot bosperceel tot een gedeeltelijke kap op plekken in het bos, waarbij men de eventuele aanwezige loofbomen laat staan. Dit nieuwe beleid in "gefaseerde houtkap op kleine schaal" wordt "geïntegreerd bosbeheer" genoemd. Wanneer dit beleid zich voortzet, zal successievelijk steeds minder grote open vlaktes in het bosgebied bestaan. En hoe vlug dat zich kan manifesteren, bewijzen onderstaande drie foto's.

En redenerend naar de uitkomsten van de inventarisatie van 2000, zullen na verloop van tijd daardoor steeds minder geschikte broedgelegenheden voor de Nachtzwaluw overblijven.

Deze gedachtegang vormde dan ook de basis van dit onderzoek om het broedresultaat van de Nachtzwaluw in een aantal opeenvolgende jaren te volgen.

Foto: Peer Busink

Foto 1 *Staande voor kapvlakte met vierjarige aanplant in 2000.
Een uitstekend biotoop voor de Nachtzwaluw*

Foto: Peer Busink

Foto 2 *Dezelfde locatie in 2002*

Foto: Corine Westerlaken

Foto 3 *Dezelfde locatie in 2005. De kapvlakte is inmiddels ongeschikt als biotoop voor de Nachtzwaluw*

Het onderzoeksgebied

Om een beter inzicht te krijgen in de betekenis die kapvlaktes voor de Nachtzwaluw kunnen hebben, werd het onderzoeksgebied uitgebreid met de bosgebieden van Landgoed Gorp en Rovert en met het oostelijk deel van Landgoed de Utrecht. Door deze toevoeging krijgt men een aaneengesloten bosgebied van ca. 4.000 ha. (zie overzichtskaart op blz. 13).

Op deze kaart is het bosdeel Wellens Eind aangeduid met een x. Omdat dit deel niet vrij toegankelijk is, is dit deel niet geïnventariseerd.

Binnen het bovengenoemd bosareaal bevinden zich twee grotere heidegebieden, namelijk de Roversche Heide (ca. 100 ha.) en de Mispelindsche- en Neterselsche Heide (ca. 200 ha.) en twee kleinere, te weten De Moerbleek (ca. 30 ha.) en Het Zwartven (ca. 35 ha.).

Landgoed de Utrecht en Landgoed Gorp en Rovert zijn particulier bezit, alhoewel een deel van dit laatste landgoed in bezit is van Brabants Landschap.

De gebieden van het Zwartven en de Mispelindsche- en Neterselsche Heide vallen beide onder de Natuurbeschermingswet.

De gemeentebossen en de landgoederen zijn voornamelijk productiebossen en bestaan voornamelijk uit Grove den en in mindere mate uit Spar en Lariks

Verder bevinden zich in het gebied grote landbouw-enclaves.

Andere open plekken die door economisch belang zijn ontstaan, zijn de reeds genoemde kapvlaktes.

Niet alle houtwinningen blijken in voorgaande jaren afkomstig te zijn geweest uit het geheel omkappen van bospercelen. Bij een aantal kapvlaktes werden smalle stroken bos gespaard, waardoor smalle gekapte banen naast smalle bosstroken ontstonden. De resultaten van dit kapbeleid worden "rabatten" genoemd.

Uitvoering

In het onderzoeksgebied werden alle kapvlaktes die een potentieel broedbiotoop zouden kunnen opleveren bezocht en op kaart ingetekend (zie de bruin ingekleurde gebieden op de deelkaarten). Tevens werd genoteerd welke soort aanplant op de kapvlakte groeide en welke leeftijd die aanplant had. Deze gegevens werden gecodeerd en op de kaart bij de betreffende kapvlakte gezet (bijvoorbeeld d97 betekent dan dat er Grove den was aangeplant en dat de boompjes in 1997 zijn ontkiemd; s97 evenzo, maar nu voor Spar).

Op deze manier werden in het winterhalf jaar van 2000/2001 alle ca. 200 kapvlaktes die in aanmerking kwamen, gekwalificeerd en ingetekend.

Vanzelfsprekend gaat de jonge aanplant na verloop van tijd zich steeds minder onderscheiden van het omliggende bos. Wanneer een kapvlakte in hoogte van de aanplant visueel geen relevant verschil meer vertoonde met zijn directe omgeving, dan werd zo'n kapvlakte niet meer op de kaart ingetekend. In de praktijk kwam het er op neer, dat oudere aanplant van ca. 8 a 9 jaar voor de Nachtzwaluw geen interessant broedbiotoop meer kunnen zijn, mits er door b.v. groeiachterstand toch open plekken bleven bestaan. Nachtzwaluwen zijn namelijk grondbroeders en komen volgens de literatuur voor in randen van vooral naaldbossen grenzend aan heide, zandverstuivingen, duinen, droge zanderige open vlaktes.

Het hele onderzoeksgebied werd verdeeld in 8 subgebieden. Een aantal redelijk tot goed ervaren vogelaars werd een deel toegewezen die zij volgens de SOVON-normen moesten gaan inventariseren. Om de inventarisatiemethode uniform te houden, werd aan de inventariseerders een kaart van hun onderzoeksgebied en een handleiding verstrekt.

In de handleiding stond o.a. dat de inventariseerder verzocht werd om vooral in de eerste helft van het broedseizoen bij gunstige weersomstandigheden te gaan inventariseren en dat geluidsmateriaal alleen "voorzichtig en functioneel" gebruikt moest worden.

Het inventariseren van de territoria werd gedaan d.m.v. het op kaart intekenen van zangposten. Later bij het uitwerken van de veldgegevens zijn de territoria die aan de SOVON eisen voldeden met een rode stip op de kaart gezet.

Voor de duidelijkheid, het mannetje maakt d.m.v. zijn zang aan soortgenoten duidelijk dat dat gebied zijn territorium is. Met het afspelen van "de zang op de band" kan het mannetje geactiveerd worden om te antwoorden, waardoor het territorium bekend wordt.

Zoals eerder gezegd is, werd voor de interpretatie van een territorium verwezen naar de normen die SOVON heeft opgesteld. SOVON schrijft b.v. een fusieafstand voor van 300 m.

Werd binnen deze afstand een tweede zangpost waargenomen, dan werd gevraagd om deze dan alleen in te tekenen, wanneer die tweede zang tegelijkertijd werd gehoord. Het verzoek was om minstens het toegewezen onderzoeksgebied drie keer per broedseizoen te bezoeken, hetgeen veelal ook is gelukt. Zonodig werd door de "vliegende kiep" ingesprongen. In eerste instantie was het plan om de twee eerstvolgende broedseizoenen de inventarisatie uit te voeren. Na het tweede jaar werd besloten om er nog een jaar bij te doen. Na het derde jaar werd nogmaals verzocht om het onderzoek met een jaar te verlengen.

Resultaten

Achterin dit verslag zijn de kaarten van alle deelgebieden bijgevoegd, waarop de vastgestelde territoria zijn ingetekend (de rode stippen) en dit voor de jaren 2001 tot en met 2004. De aantallen van de vastgestelde territoria zijn respectievelijk 74, 66, 53 en 48. Deze getallen wijzen erop, dat het onderzoeksgebied ongetwijfeld voor de Nachtzwaluw een bijzonder belangrijk broedgebied is. Daarentegen valt ook op dat de reeks getallen een afnemend verloop vertonen. Interessant is natuurlijk de vraag wat de oorzaak van deze opmerkelijke daling kan zijn.

Tabel 1

Deel gebied	2001	2002	2003	2004
1	2	2	3	2
2	8	8	4	4
3	15	12	11	7
4	8	5	3	3
5	4	2	2	3
6	12	12	12	9
7	14	17	11	10
8	11	8	7	10

Op de stippenkaarten is te zien dat in het onderzoeksgebied verreweg de meeste territoria werden gevonden op de kapvlaktes, nl. 84%. Alhoewel de meeste kapvlakte's bestaan uit aanplant met Grove den en veel minder met Spar, lijkt er voor voorkeur geen verschil te bestaan.

De percentages van de gevonden territoria op de heidevelden en in de open bosgedeelte's waren respectievelijk 9% en 7%.

Enkele malen werd een territorium vastgesteld in een zgn. rabat.

Met de verwerking van de gegevens werden deze waarnemingen gerangschikt bij de categorie "open bosgebied".

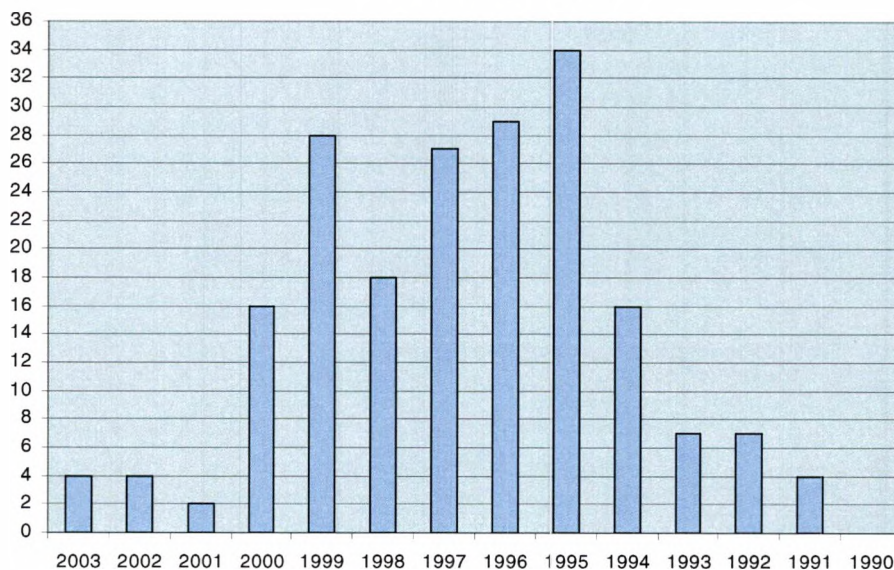
In onderstaand tabel worden de aantallen vastgestelde territoria weergegeven per deelgebied en per jaar.

Bij vergelijking van de aantallen vastgestelde territoria op de kaarten van 2001/2004 blijkt duidelijk dat de grootste teruggang op de kapvlaktes plaats heeft gevonden.

In het onderzoeksgebied bevonden zich ca. 200 kapvlaktes. Wanneer deze kapvlaktes naar ouderdom van de aanplant worden onderverdeeld, dan ontstaat onderstaande grafiek.

Grafiek 1:

Aantal geschikte kapvlaktes in het onderzoeksgebied per aanplantingsjaar

Aan deze grafiek is te zien dat eind jaren '90 een ander beleid t.a.v. het kappen van percelen bos voor houtopbrengst blijkt te zijn ingevoerd. Het diagram vertoont nl voor de recent verlopen jaren een daling, wat erop neerkomt dat in deze periode steeds minder percelen bos werden gekapt. Het gevolg hiervan was dat in de laatste vijf jaar weinig nieuwe kale vlaktes in de bossen zijn ontstaan.

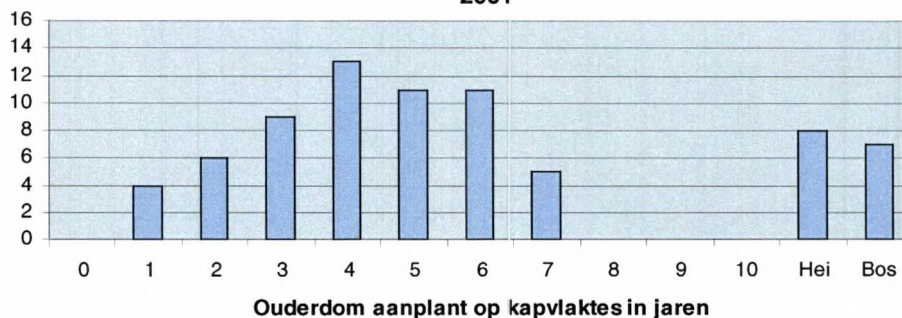
Het motief voor dit beleid moet vooral gezocht worden in economische motieven omdat in de late 90-er jaren de houtprijzen erg laag bleken te zijn.

Ook is gekeken naar de relatie tussen de vastgestelde territoria en de ouderdom van de aanplant op de betreffende kapvlaktes.

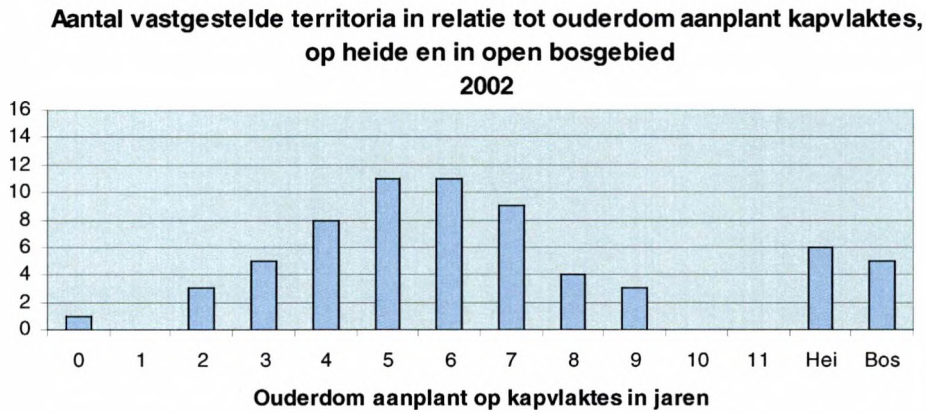
In onderstaande vier grafieken is voor elk onderzoeksjaar die relatie weergegeven.

Grafiek 2:

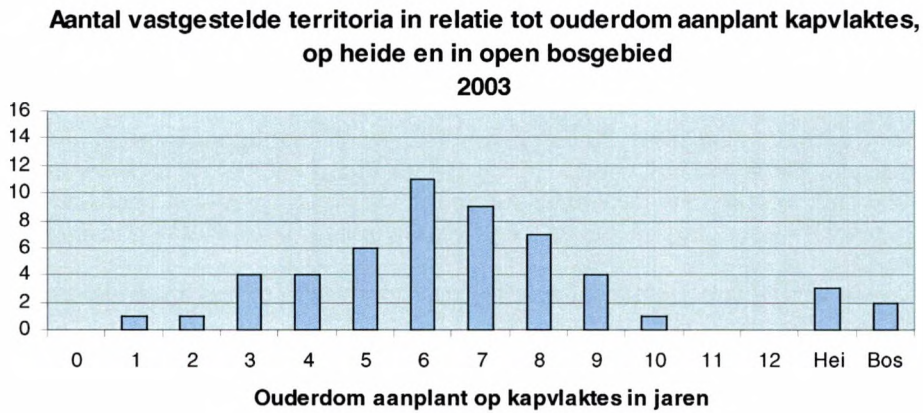
Aantal vastgestelde territoria in relatie tot ouderdom aanplant kapvlaktes, op heide en in open bosgebied 2001

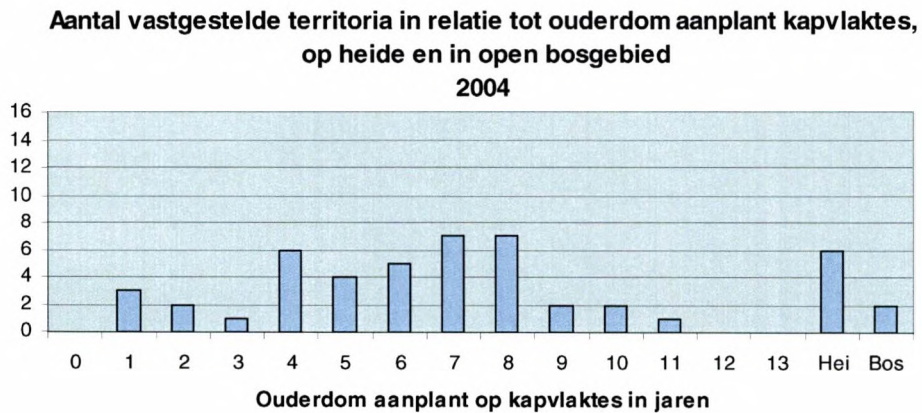
Grafiek 3:

Grafiek 4:

Grafiek 5:

In de vier grafieken is duidelijk een optimum te herkennen. Op kapvlaktes met een aanplant van rond de zes jaar, werden jaarlijks de meeste territoria vastgesteld.

Conclusie

De doelstelling van deze inventarisatie was, om te onderzoeken of er op de kapvlakte's een "omslagpunt" in afname van territoria optreedt en zo ja, bij welke ouderdom van de aanplant dit dan gebeurt.

Het mag duidelijk zijn dat met het verdwijnen van open kapvlaktes in een bosgebied ook de geschikte habitats voor de Nachtzwaluw verloren zullen gaan.

Wanneer eerst de aanwezige geschikte broedbiotopen in het onderzoeksgebied in ogenschouw worden genomen, dan valt in grafiek 1 op, dat er in de laatste jaren weinig nieuwe potentiële broedbiotopen voor de Nachtzwaluw zijn bijgekomen. Door het huidige lage aanbod van vlaktes dat voor kolonisatie van de Nachtzwaluw als broedbiotoop in aanmerking komt, zal ongetwijfeld een oorzakelijk verband hebben met het geleidelijk teruglopen van het aantal territoria in de periode 2001/2004 in het onderzoeksgebied.

Dat de grafiek in de jaren voor 1995 (dus periode 1990-1994) een daling vertoont, wil niet zeggen dat voor 1995 minder bospercelen zijn gekapt. Deze daling in de grafiek moet verklaard worden door het feit dat elk jaar de boomopslag hoger wordt waardoor bij het intekenen van de kaart toentertijd werd ingeschat dat veel oudere kapvlaktes geen geschikt broedbiotoop meer konden opleveren voor de Nachtzwaluw en om die reden niet werden ingetekend.

Het is natuurlijk ook interessant om te bekijken op welke kapvlaktes de meeste territoria werden vastgesteld.

In grafiek 6 zijn alle vastgestelde territoria gerelateerd aan de ouderdom van de aanplant van de kapvlaktes. Deze grafiek is dus de som van de grafieken 2 t/m 5.

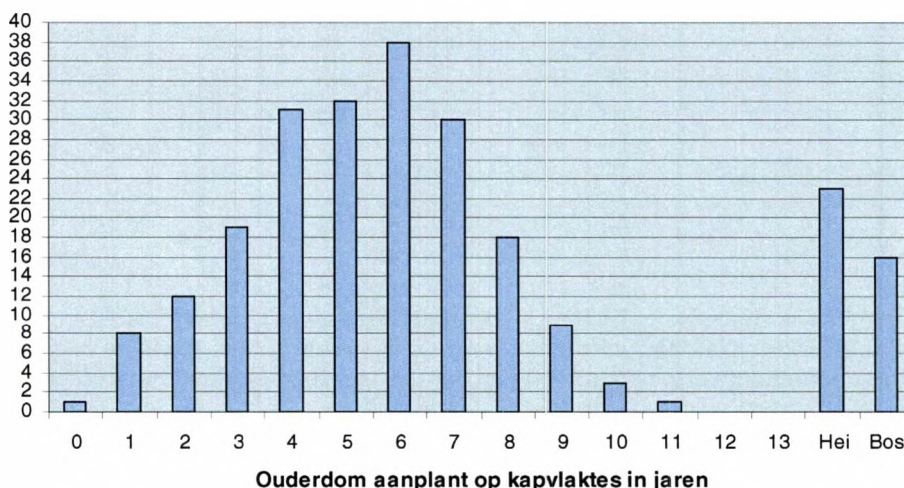
In deze grafiek vallen twee zaken op.

Ten eerste is er een optimum te zien bij kapvlaktes met een aanplant in de leeftijdscategorie van 4-7 jaar. Na deze periode blijkt de grafiek snel te dalen. Kapvlaktes met ouder wordende aanplant zullen blijkbaar de biotoopeisen voor de Nachtzwaluw vrij vlug gaan verliezen.

Wanneer men op de hoogte is van de biotoopeisen die nachtzwaluwen stellen, dan is deze ontwikkeling zeer wel te begrijpen. Dat op kapvlaktes met oudere aanplant toch territoria werden vastgesteld, kwam door het feit dat door groeiachterstand e.d. toch een ruime open plek op het perceel aanwezig was.

Grafiek 6:

Aantal vastgestelde territoria in relatie tot ouderdom aanplant kapvlaktes, op heide en in open bosgebied 2001 t/m 2004

Ten tweede is uit grafiek 6 op te merken dat kapvlaktes met één of tweejarige aanplant toch relatief snel gekoloniseerd blijken te worden. Door het ontbreken van gelijke aantallen kapvlaktes met geen tot erg jonge aanplant t.a.v. oudere kapvlaktes, kan de mate van voorkeur voor deze jonge vlaktes hier niet concreet worden uitgedrukt. Maar doordat gebleken is dat eenjarige kapvlaktes in het onderzoeksgebied al gekoloniseerd worden, is de verwachting dat het aanbod van nieuwe vlaktes de neerwaartse ontwikkeling meteen zal ombuigen.

Natuurlijk is de grootte in oppervlakte van een kapvlakte ook een factor die mee zal bepalen of een kapvlakte als broedbiotoop aanvaard zal worden.

Deze voorwaarde kan op de stippenkaarten globaal worden afgelezen. De meeste kapvlaktes waar een territorium is vastgesteld zijn kapvlaktes met een oppervlakte vanaf enkele ha.

Wanneer de "jaargrafieken" met elkaar worden vergeleken, is op te merken dat het optimum over de vier jaren gezien, lijkt mee te schuiven. Een verklaring hiervoor kan zijn dat nachtzwaluwen plaatstrouw zijn aan hun territorium. Deze veronderstelling lijkt ook uit de stippenkaarten gestaafd kunnen worden.

In de onderzoeksperiode is gebleken dat de inventariseerder menigmaal in het volgend jaar op dezelfde locatie weer een territorium kon vaststellen.

Om deze "plaatstrouw" beter in beeld te krijgen, zijn de aantal keren, waar in opeenvolgende jaren op dezelfde locatie een territorium werd vastgesteld, in onderstaande tabel weergegeven. Opmerkelijk is dat hier ook een optimum lijkt te bestaan voor kapvlaktes van 6-7 jaar.

Natuurlijk zal deze veronderstelling niet geheel vrij zijn van enige ruis, want het aanbod van kapvlaktes met jonge aanplant was in verhouding minimaal, waardoor de mate van kolonisatie van kapvlaktes van de meest recente jaren onderbelicht blijven.

Maar plaatstrouw bij een geschikt biotoop (door de meest dominante mannetjes?) bleek in het onderzoeksgebied toch vaak voor te komen.

Tabel 2:

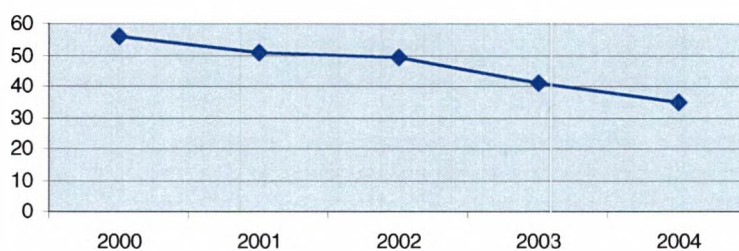
Jaar van aanplant kapvlaktes	2x achtereen hetzelfde territoria	3x achtereen hetzelfde territoria	4x achtereen hetzelfde territoria
2002	1		
2001	1		
2000		1	2
1999	2	1	2
1998	3	1	4
1997	2	3	5
1996	2	1	6
1995	2	5	2
1994		1	2
1993		1	
1992			
1991			
Open plek	1	1	1
Heide	4	1	2
Totaal	18	16	26

Eerder is gezegd dat door onderzoek in 2000 bewezen is, dat het onderzoeksgebied een belangrijk broedgebied voor de Nachtzwaluw blijkt te zijn. Toen is alleen het westelijk deel van Landgoed de Utrecht en de gemeentebossen van Reusel-De-Mierden geïnventariseerd op territoria. Wanneer de aantallen vastgestelde territoria van 2000 vergeleken worden met die van de jaren 2001-2004 voor hetzelfde gebied, dan krijgt men een vergelijkingsreeks van vijf achtereenvolgende jaren. In onderstaand grafiek wordt dit verloop weergegeven.

Zoals eerder is aangehaald, zijn de territoria van de Nachtzwaluw in 2000 in de gemeentebossen en in een deel van Landgoed de Utrecht geïnventariseerd. Wanneer het resultaat van toen voor hetzelfde gebied uit deze onderzoeksjaren wordt vergeleken, krijgt men het aantalsverloop van vijf achtereenvolgende jaren. Achteraf is gebleken dat juist in deze deelgebieden de dichtheid van het voorkomen van de Nachtzwaluw het grootst was. Maar ook binnen het "kernegebied" blijkt de dalende trend duidelijk naar voren te komen.

Grafiek 7

**Vergelijking aantal vastgestelde territoria
2000-2004
van overeenkomstige deelgebieden**

Ook opvallend is dat in het laatste onderzoeksjaar het gebied van de gemeentebossen het enige deelgebied was, waar de aantallen vastgestelde territoria groter waren geworden. Typisch is dan ook te moeten opmerken dat juist in dit gebied vrij recent de meeste nieuwe kapvlaktes werden gerealiseerd.

Een ander interessant verschijnsel was, dat met het in kaart brengen van de kapvlaktes naar voren kwam, dat de kapvlaktes ook een belangrijk biotoop vormden voor Boompieper, Fitis, soms een Boomleeuwerik en heel duidelijk voor de Geelgors. Deze laatste soort is in 2002 en 2004 in het onderzoeksgebied ook geïnventariseerd. In 2006 zal hier een vervolg op komen, waarna hierover een rapport zal verschijnen.

Nawoord

In Nederland is volgens SOVON een trend te zien, dat de aantallen van de Nachtzwaluw in de laatste jaren gegroeid zijn. Dit is vooral te danken aan de biotoopverbetering t.a.v. het Soortbeschermingsplan voor de Korhoender op de Sallandse Heuvelrug en op de Hoge Veluwe. In deze gebieden heeft men door vergroting van het heide-areaal voor deze soort het biotoop willen verbeteren. Omdat een goed Nachtzwaluwhabitat ook kan bestaan uit bosranden gecombineerd met heide, heeft de Nachtzwaluw van deze schaalvergroting in dit gebied blijkbaar mee kunnen profiteren

In het Brabantse onderzoeksgebied blijkt het omgekeerde aan de orde te zijn. Hier vindt nl. achteruitgang van de aantallen plaats. In dit gebied gebeurt ook het omgekeerde, want omdat in dit gebied nauwelijks meer bospercelen gekapt worden, verdwijnen hier door het geleidelijk dicht groeien van de open gebieden de geschikte biotopen. Het directe gevolg van dit geleidelijk optredende biotoopverlies moet dan wel de geleidende achteruitgang van de Nachtzwaluw in dit gebied verklaren.

Dat de achteruitgang niet door voedselomstandigheden te wijten is, blijkt uit de snelle kolonisatie van de weinige nieuwe kapvlaktes. Ook door het geregeld waarnemen van vleermuizen boven de kapvlaktes duidt erop dat grote vliegende insecten aanwezig moeten zijn.

Over niet al te lange tijd zal dan ook de verwachting zijn dat het voorkomen van de Nachtzwaluw hier zich zal beperken tot de randen van de heidegebieden.

Naar de cijfers van dit verslag een achteruitgang van ca 90% !

Niet alleen de Nachtzwaluw zal dan op veel locaties in het bosgebied verdwenen zijn, maar ook andere soorten die afhankelijk zijn van open bosgedeeltes zoals Boomleeuwerik, Boompieper, Fitis en Geelgors. Ook allerlei andere organismen die afhankelijk zijn van deze biotopen zullen dan geen levensvatbare omstandigheden voor hun levenscycli aantreffen (vermeldingswaardig in dit verband zijn de verschillende waarnemingen op kapvlaktes van de Levendbarende hagedis en de vondst van een Hazelworm)

Natuurlijk zal het veranderde bosbeleid voordelen hebben voor bepaalde organismen, maar het lijkt er zeker op dat meer verloren zal gaan. Het verdwijnen van karakteristieke open vlaktes in een groot gesloten bosgebied zal een verarming te weeg brengen. Niet alleen het verdwijnen van landschappelijke diversiteit zal het gevolg zijn, maar zeker de inkrimping van een bijzondere biodiversiteit. En in het bijzonder het verdwijnen van kwetsbare soorten.

Inventariseerders

De gegevens werden aangeleverd door:

Joep Aarts, Jack Backx, Roos Backx, Peer Busink, Aad van Gelswijk, Loek Hilgers, Nico Hilgers, Harry Lavrijsen, Jos Lavrijsen, Jan Paymans, Lex Peeters, Kees van de Poel, Wiel Poelmans, Victor Retel Helmrich, Jan van Rijsewijk, Hans Smulders, Nico Venema, Albert Vrieling

Literatuur

Grote Provincie Atlas Noord-Brabant/West. 2e editie 1998. Topografische Dienst, Emmen / Wolters-Noordhoff, Groningen.

Grote Provincie Atlas Noord-Brabant/Oost. 2e editie 1998. Topografische Dienst, Emmen/ Wolters-Noordhoff, Groningen.

Sluiter, J.E. Prisma Vogelboek. 7^e druk 1975. Het Spectrum, Utrecht.

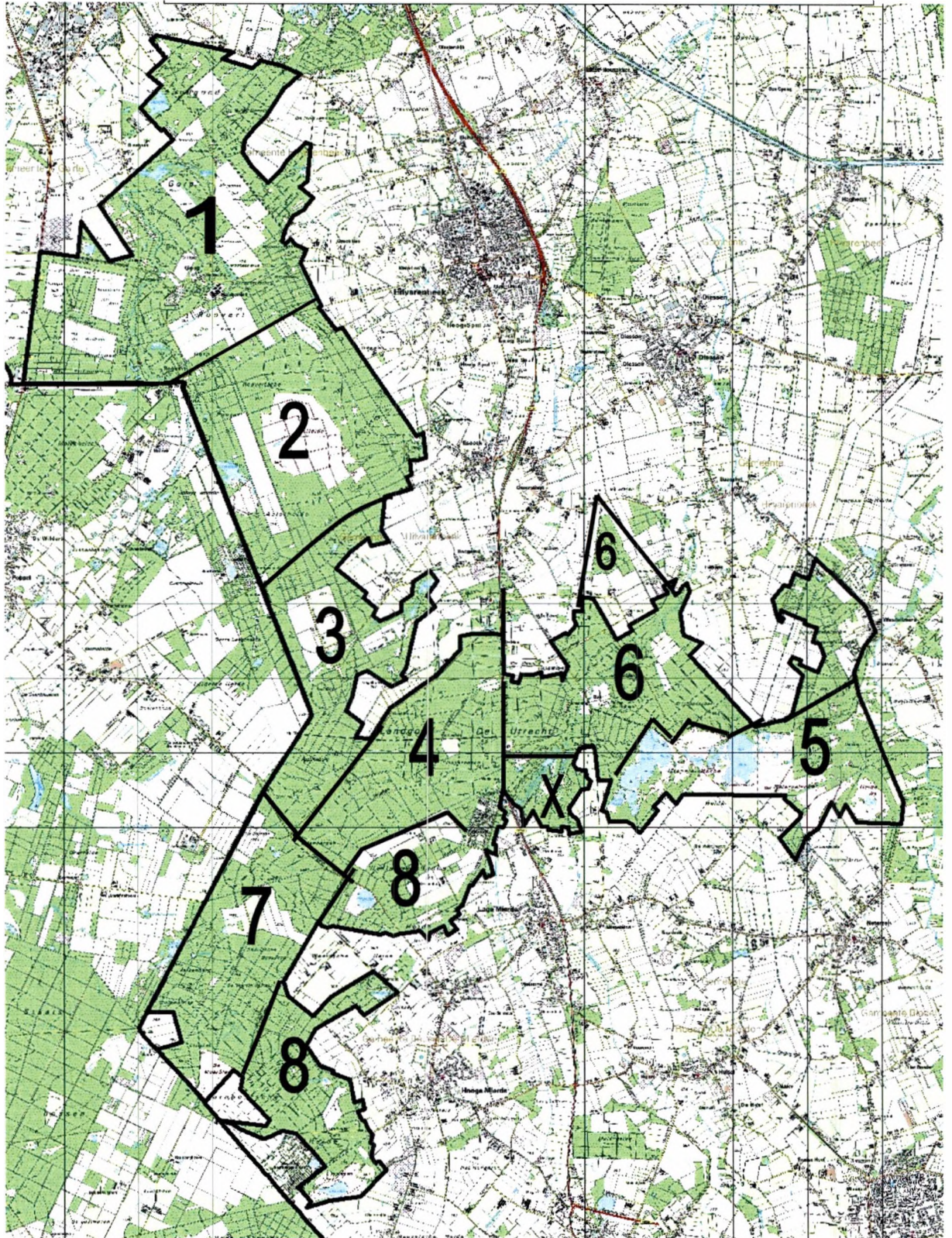
Van Dijk, A.J. 2004. Handleiding Broedvogel Monitoring Project SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Van Dijk, A.J., e.a. 2005. Broedvogels in Nederland in 2003. SOVON-monitoringrapport 2005/01. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Busink, P., Aarts, J., Hilgers, L. 2000. De Nachtzwaluw als broedvogel in het westelijk deel van landgoed de Utrecht en in de gemeentebossen van de gemeente Reusel-De Mierden. Uitgave Vogelwerkgroep Midden-Brabant.

Overzichtskaart

Onderzoeksgebied

Kaarten deelgebieden onderzoeksgebied

Deelgebied 1

Gorp en Rovert

2001

